

Kwalifikacje i predyspozycje do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w opinii przedsiębiorców z regionu łódzkiego

Wstęp

Dynamiczne przeobrażenia dokonujące się w sferze zatrudnienia i rynku pracy, związane z procesem transformacji ustrojowej Polski otworzyły dla wielu osób możliwość swobodnego podjęcia własnej działalności gospodarczej. Decyzja o założeniu własnej firmy determinowana jest przez szereg aspektów środowiskowych, menedżerskich i prawnych, jak również posiadane kwalifikacje i predyspozycje do tego rodzaju aktywności zawodowej. Biorąc to pod uwagę **celem artykułu** jest prezentacja wybranych kwalifikacji i predyspozycji¹⁸⁰ do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich ocena dokonana przez osoby, które rozpoczęły już prowadzenie własnej firmy.

1. Kwalifikacje i predyspozycje do prowadzenia własnej firmy w modelach teoretycznych

Aby sprawdzić się we własnym biznesie potrzebne są: kwalifikacje zawodowe związane z określoną dziedziną działalności, odpowiednie predyspozycje psychofizyczne, zainteresowania, cechy charakteru oraz dodatkowe umiejętności, które należy poddać samoocenie w kontekście własnej działalności gospodarczej. Na sukces własnego inicjatywy gospodarczej składa się wiele elementów, wśród nich na szczególną uwagę zasługują: pragnienie osiągnięć, zdolność do poświęceń, dążenie do rozwoju, popyt rynkowy na oferowany produkt lub usługę, kompetencje kierownicze, a także w pewnym zakresie szczęście.¹⁸¹

W literaturze prezentowane są różnorodne zestawienia i modele cech, kompetencji, kwalifikacji bądź predyspozycji (w zależności od przyjętych kierunków i podstaw

* dr inż., Politechnika Łódzka, Wydział Organizacji i Zarządzania, ul. Piotrkowska 266, 90-924 Łódź, matejun@p.lodz.pl.

** lic., Politechnika Łódzka, Wydział Organizacji i Zarządzania, ul. Piotrkowska 266, 90-924 Łódź, bkstaron@interia.pl.

¹⁸⁰ Kwalifikacje rozumiane są tu jako zestaw nabytej wiedzy i umiejętności wymaganych do realizacji zadań zawodowych, natomiast predyspozycje traktowane są jako wrodzone cechy psychiczne, a często także fizyczne, powodujące naturalną skłonność do pewnych zachowań.

¹⁸¹ R. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydanie II, PWN, Warszawa 2004, s. 736.

teoretycznych rozważań) przedsiębiorców¹⁸² sprzyjających osiągnięciu przez nich sukcesów w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej. Wiele z nich wpisuje się w problematykę badań nad biograficznymi lub osobowymi czynnikami wzrostu (bądź rozwoju) małej firmy związanymi z osobą właściciela-menedżera¹⁸³, umiejscawiając je w grupie tzw. determinantów konstruktywnych wewnętrznych rozwoju¹⁸⁴.

Przykładem może być następujący zestaw cech przedsiębiorcy, które sprzyjają osiągnięciu przez niego sukcesów: silna potrzeba osiągnięć i samorealizacji, wytrwałość i determinacja, potrzeba autonomii, podejmowanie i skłonność do skalkulowanego ryzyka, zorientowanie na okazję, oryginalność, wiara we własne siły, zaufanie do własnych zdolności kontrolowania zdarzeń, umiejętność przyjmowania porażki i wyciągania z niej wniosków, optymizm życiowy i entuzjazm w pracy, kreatywność i innowacyjność, zdolności przywódcze oraz zorientowanie na przyszłość¹⁸⁵. Ponadto trzeba przedsiębiorcy muszą uważnie obserwować i słuchać tego, co mówią inni oraz wyciągać z tego właściwe wnioski. Wyczcucie rynku jest niezbędne do założenia i prowadzenia własnej firmy, a poznanie potrzeb klienta i dostosowanie się do niego jest podstawą sukcesu.

Należy ponadto zwrócić uwagę, iż znaczenie kwalifikacji i predyspozycji do prowadzenia własnej firmy ulega pewnym modyfikacjom w czasie. Zwracają na to uwagę m.in. N. Churchil i V. Lewis w swoim fazowym modelu rozwoju małych przedsiębiorstw. Wymieniają oni pewne cechy przedsiębiorcy determinujące przechodzenie przedsiębiorstwa przez kolejne etapy wzrostu: motywację, zdolność do działania, zdolności menedżerskie oraz zdolności strategiczne¹⁸⁶. Na każdym z kolejnych etapów rozwoju firma staje jednak w obliczu nowych problemów i wyzwań, zmienia się zatem rola poszczególnych czynników związanych z przedsiębiorczością i zarządzaniem. Wraz z rozwojem firmy maleje na przykład zdolność właściciela do samodzielnego wykonywania zadań, zwiększa się jednocześnie znaczenie planowania strategicznego, kwalifikacji pracowników, a także umiejętności delegowania zadań, uprawnień i odpowiedzialności przez przedsiębiorcę¹⁸⁷.

¹⁸² przedsiębiorca rozumiany jest tu zgodnie z podejściem F.H. Knighta jako osoba wykorzystująca kapitał i ponosząca związane z tym ryzyko, zob. szerzej: B. Piasecki, *Przedsiębiorczość i mała firma. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 1998, s. 20-22.

¹⁸³ zob. np. F. Bławat (red.), *Przetrwanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, Scientific Publishing Group, Gdańsk 2004, s. 25-27.

¹⁸⁴ B. Nogalski, J. Karpacz, A. Wójcik-Karpacz, *Funkcjonowanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, Oficyna Wydawnicza „AJG”, Bydgoszcz 2004, s. 59-63.

¹⁸⁵ L. Niezurawski (red.), *Podstawy organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińskiego – Mazurskiego, Olsztyn 2005, s. 13.

¹⁸⁶ Churchil N., Lewis V., *The Five Stages of Small Business Growth*, „Harvard Business Review”, May-June 1983, s. 38.

¹⁸⁷ Machaczka J., *Zarządzanie rozwojem organizacji*, PWN, Warszawa-Kraków 1998, s. 83.

2. Metodyka prowadzonych badań empirycznych

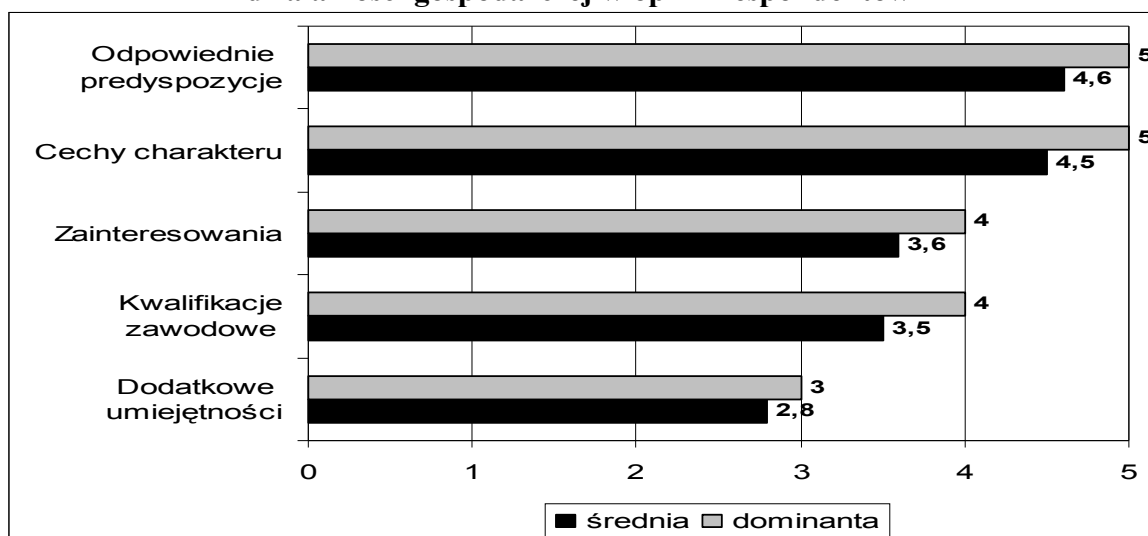
Realizacji celu pracy poświęcono pilotażowe badania ankietowe w grupie przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowaną na terenie regionu łódzkiego. Badania metodą sondażu diagnostycznego przeprowadzono w 2008 r. przy pomocy techniki ankiety rozdawanej. Łącznie poddano analizie 16 kwestionariuszy ankiet. W badaniach wzięli udział wyłącznie mikroprzedsiębiorcy, prowadzący działalność jako osoby fizyczne, działający przede wszystkim na rynku lokalnym i regionalnym. Respondentami byli przede wszystkim mężczyźni (75%), osoby w wieku 31-50 lat (44%), z wykształceniem średnim (56%).

3. Opinie przedsiębiorców na temat menedżerskich i prawnych aspektów podejmowania działalności gospodarczej w Polsce

W ramach prowadzonych badań poddano analizie i ocenie kwalifikacje i predyspozycje przedsiębiorców niezbędne do podjęcia i prowadzenia własnej firmy w pierwszym okresie działalności. Respondenci oceniali je w skali od 1 (bardzo małe znaczenie), do 5 (bardzo duże znaczenie). Wyniki przedstawiono na rysunku 1.

RYSUNEK 1.

Znaczenie kwalifikacji i predyspozycji w procesie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Zdaniem respondentów najważniejszym czynnikiem sukcesu są odpowiednie cechy charakteru oraz predyspozycje takie jak np.: samodzielność, odporność na stres, wytrwałość w dążeniu do celu osoby zainteresowanej podjęciem działalności gospodarczej. O powodzeniu decydują też następujące cechy: umiejętność podejmowania ryzyka, inicjatywa, samodzielność, systematyczność, odpowiedzialność, pragnienie osiągnięć i rozwoju, zdolność do poświęceń, wytrwałość i determinacja, wiara we własne siły,

umiejętność przyjmowania porażki i wyciągania z niej wniosków, optymizm życiowy, zorientowanie na przyszłość itp. Ankietowani są zgodni są w swojej, iż dodatkowe umiejętności, tj. znajomość języków obcych, prawo jazdy itp. nie gwarantują powodzenia w biznesie. Owszem są pomocne, ale nie mają charakteru kluczowego. Warto zaznaczyć, iż zdaniem badanych nie tylko ciężka praca decyduje o pomyślności, ale niekiedy również szczęście.

Podsumowanie

Katalog kwalifikacji i predyspozycji do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej wciąż pozostaje otwarty. Liczne badania prowadzone w tym zakresie nie dają jednoznacznej odpowiedzi, które z czynników osobowościowych są kluczowe dla powodzenia własnego biznesu¹⁸⁸. Należy bowiem pamiętać o silnym wpływie czynników zewnętrznych oraz zmianie wymagań stawianych przedsiębiorcy wraz z rozwojem przedsiębiorstwa.

Bibliografia

1. Bławat F. (red.), *Przetrwanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, Scientific Publishing Group, Gdańsk 2004.
2. Churchil N., Lewis V., *The Five Stages of Small Business Growth*, „Harvard Business Review”, May-June 1983.
3. Griffin R.W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, PWN, Warszawa, 2004.
4. Gudkova S., *Rozwój małych przedsiębiorstw*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
5. Machaczka J., *Zarządzanie rozwojem organizacji*, PWN, Warszawa-Kraków 1998.
6. Nieżurawski L. (red.), *Podstawy organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego, Olsztyn 2005.
7. Nogalski B., Karpacz J., Wójcik-Karpacz A., *Funkcjonowanie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, Oficyna Wydawnicza „AJG”, Bydgoszcz 2004.
8. Piasecki B., *Przedsiębiorczość i mała firma. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 1998.

Qualifications and predispositions for setting up and managing economic activity in opinion of entrepreneurs from region of Lodz

Summary: The process of setting up economic activity consists of many decisions, both managing ones, as well as law aspects which are connected with all the formalities necessary to set up business. In this process, as well as in initial phase of functioning firm, qualifications and predispositions of entrepreneurs play important role. The point of this article is to present qualifications and predispositions for setting up and managing economic activity and also its assessment conducted by entrepreneurs from the region of Lodz.

¹⁸⁸ zob. szerzej: S. Gudkova, *Rozwój małych przedsiębiorstw*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 17-19.

Źródło:

Matejun M., Staroń W., Kwalifikacje i predyspozycje do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w opinii przedsiębiorców z regionu łódzkiego, [w:] Daniluk A. (red.), Zarządzanie organizacją w nowej rzeczywistości gospodarczej, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 2009, Wydanie CD, s. 160-163.